

Asia: VN/31658/2024

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit hallituksen esitysluonnoksesta.

Jos organisaationne toimii tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaviranomaisena, mitkä ovat näkemyksenne hallituksen esityksen luonnoksen 4.2.7. kappaleeseen ”Tiedonhallinnan muutosvaikutukset” organisaationne koskevan tiedonhallinnan osalta?

Tekoälyasetus ja HE esitys laskee yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen suurriskisten tekoälyjärjestelmien joukkoon. Perusteena on, ettei henkilöiden opiskelullista tai ammatillista menestystä tulisi tekoäly varassa arvioida. Toisaalta poikkeuksia voidaan tehdä (Art. 3) mikäli järjestelmä suorittaa vain suppean menettelyllisen tehtävän tai järjestelmän tarkoituksena on parantaa aiemmin suoritettua ihmisen toiminnan tulosta.

Yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa hyödynnetään oppimateriaaleissa enenevässä määrin tekoälyä parantamaan oppimiskokemusta ja oppimistuloksia. Ne ovat arjen työkaluja, jotka ohjaavat oppijaa antamalla esimerkiksi välitöntä palautetta tehdystä tehtävästä tai personoivat tehtäviä siten, että oppilas saa oikein kohdistettuja ja sen vaikeustason tehtäviä, joita hän tarvitsee sujuvaan oppimiseen. Nämä oppimisen työkalut valitsee opettaja, niitä käytetään hänen valvonnassaan ja opettaja itse vastaa lopullisesta arvioinnista.

Hallituksen esityksen perusteluissa olisikin hyvä nimenomaisesti tuoda esiin nämä koulutuksen tekoälykäytön riskitasojen erot. Tekoälyn hyödyntäminen oppimateriaalien ja tehtävien laatimiseksi ja sen käyttöä materiaalien personoimiseksi siten, että se parantaa kunkin oppijan oppimista ei voida pitää korkean suurriskisenä tekoälyjärjestelmänä, sillä edellytyksellä että siitä saatua dataa ei käytetä kiellettyihin tarkoituksiin kuten valintaperusteena jatkokoulutukseen tai syrjintään.

Olisi suurta julkisen ja yksityisen sektorin resurssien hukkaamista, mikäli tekoälyä hyödyntävät oppimateriaalit olisivat rekisteröinti-, ilmoitus- ja valvontavelvoitteiden alaisia ainoastaan siitä syystä, että niitä käytetään koulutuksen kentällä.

Laiho Sakari
Suomen Kustannusyhdistys